

HEDRUM

menighetsblad

MELDINGSBLAD FOR HVARNES, KVELDE OG HEDRUM MENIGHETER · NR. 3 - 2017

INNHold:

- 2 Redaksjonen
- 3 Til våre lesere
- 4 Andakt
- 6 Min sang
- 7 Friluftsgudstjeneste i Hvarnes
- 8 I Luthers fotspor
- 11 Fra orgelkrakken
- 12 Kirkens år og livets gang i Hedrum
- 15 Frivillighetsarbeideren
- 18 Barn og unge
- 19 "Pilegrimsvandring" til soknekirken
- 20 Menighetstur 2017
- 21 Nye benker til Kvelde kirke
- 22 Arrangement
- 23 Dette skjer i Hvarnes
- 24 Dette skjer i Kvelde
- 25 Dette skjer i Hedrum
- 26 En reiseskildring fra Island
- 27 En god gave til Hedrum kirke
- 28 Altertavlen i Hedrum kirke
- 30 Sundby og Tidemansen
- 32 Sanitetsforeningene
- 33 Fra svundne tider
- 34 Til omtanke
- 36 Gudstjenesteliste

FIN HØST!

SE OGSÅ VÅRE HJEMMESIDER: www.larvik.kirken.no

REDAKSJONEN

Ingunn G. Hvarnes: ingunn@pafjola.no
Vibeke Kvalevåg
Anne Helene Gjone
Kari Husabø Kleindienst
Thorir Jökull Thorsteinsson (Hedrum Menighetsråd)
Kari Lysebo (Kvelde menighetsråd)
Øyvind Hogstad (Hvarnes menighetsråd)

mobil 958 13 541
mobil 456 04 526
mobil 952 17 209
mobil 482 21 262
mobil 416 42 328
mobil 921 38 701
mobil 917 68 941

Kasserer:

Johan Edvard Hvarnes mobil 415 05 710

Hedrum menighet:

Leder i menighetsrådet: Kjell Østby mobil 982 31 266
Kirketjener/klokker: Astrid Helene Floen mobil 938 44 037

Kvelde menighet:

Leder i menighetsrådet: Vibeke Kvalevåg mobil 456 04 526
Kirketjener/klokker: Morten Meidell - P. Hagelund mobil 913 81 815

Hvarnes menighet:

Leder i menighetsrådet: Geir Bårnes mobil 952 81 991
Kirketjener/klokker: Marit Thorvaldsen mobil 920 99 703

Kantor i Hedrum, Kvelde og Hvarnes:

Tone Langmoen Kalbakk mobil 992 80 473

Trosopplærer:

Lasse Rasmussen Moskvil mobil 467 98 879

ØNSKER DU Å SNAKKE MED EN AV PRESTENE VÅRE?

Eller kanskje du vet om noen som ønsker et besøk? Ta gjerne kontakt:

Vikarierende sokneprest i Kvelde og Hvarnes:

Erlend Woldseth på mobil 906 45 337, e-post: ewoldseth@larvik.kirken.no

Sokneprest i Hedrum:

Thorir Jökull Thorsteinsson på mobil 416 42 328, e-post: tjthorsteinsson@larvik.kirken.no

Menighetskontor for Hedrum, Kvelde og Hvarnes menigheter sammen med Larvik prosti og Larvik kirkelige fellesråd:

Romberggata 4, 3256 Larvik, Postboks 258 Sentrum, 3251 Larvik. telefon 33 17 30 00
Åpent alle virkedager fra kl. 09.00 til 15.00.
Alle henvendelser angående kirkelige handlinger (dåp, vigsel, attester m.m.) rettes til Larvik kirkekontor. telefon 33 17 30 00

Se også våre hjemmesider: www.larvik.kirken.no

TIL VÅRE LESERE

Det føles litt vemodig når sommeren er over og høsten kommer, men ennå er det håp om solfylte, varme dager. Alle årstider har sin sjarm, det gjelder bare å ha evnen til å observere endringene og bruke alle sansene. Gå ut i skogen og kjenn hvor godt det lukter, nyt synet av farger og former, smak på bær og plukk med hjem. Det hadde vært kjedelig med sommer hele året, men det risikerer vi ikke her på berget, heldigvis tross alt. Fuglene som flyr sin vei, er et sikkert tegn på at årstiden går mot høst. I den forbindelse syntes vi dette passer fint til refleksjon over årstiden:

Fuglene fløy forbi på himmelen i et øyeblikk. Etterlot et varig minne om natur og skifte av årstid. Sørøver vendte de nebbene og slo med vingene for fart. Elegante og vakre, ikledd sine sommerfjær drar de mot varmere strøk. De finner det ikke her i sensommers tid.

En fugleferie er over, nå dro de i flokk. Andre breddegrader lokket mer enn de nordlige her hos oss. De har feriert nok, men kommer tilbake når et halvt års tid er gått. Vi som blir igjen hilser blidt et på gjensyn.

I denne utgaven er det viet stor plass til Luthers jubileumsår. Du kan også lese om arrangementer, foreningslivet, spennende turer, historiske tilbakeblikk og om vår sponsor, Sundby og Tidemansen begravellesbyrå, som presenterer seg. Ellers har vi tatt med utdrag fra framsiden av det første nummeret av Hedrum menighetsblad, for å markere at menighetsbladet kom ut for 70 år siden, oktober 1947. **God fornøyelse og fin høst!**

For adresseendring eller bestilling av bladet til abonnenter utenfor distribusjonsområdet, kontakt kasserer på mail: johan.hvarnes@online.no eller på mobil 415 05 710.

Vi takker de som bidrar med lesestoff og ønsker alle velkommen til å sende inn artikler til menighetsbladet.

Frist neste utgave: 13.10.17.

Bilder og tekst mailes som separate filer til: ingunn@pafjola.no

Kirkens SOS Tunsberg

Vi er her - alltid !

22 40 00 40 krisetelefon - åpen hele døgnet!

ANDAKT

av Thorir Jökull Thorsteinsson

OM EVANGELIET

“Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus”.

Disse ordene kjenner vi alle sammen. Vi har hørt dem utallige ganger fra prestenes munn, enten som inngangordsord til prekenen eller gudstjenesten. Vi kaller disse ordene nådehilsen. De har fulgt vårt gudstjenesteliv fra begynnelsen av, helt fra apostlenes tid. I Det nye testamentet finner vi denne hilsen som en del av opphavsordene til apostelen Paulus sine brev. Andre brevskrivere i Det nye testamentet har også varianter av denne apostoliske hilsen, hvor menighetenes medlemmer ønskes nåde og fred.

Nåde og fred er Guds gaver som følger evangeliet om Jesus Kristus, budskapet om Guds kjærlighet, om nåden hans og godheten hans som ble åpenbart i Jesus Kristus. Når vi definerer kirken vår og sier at den er «evangelisk», henviser vi til dette. Når vi tilføyer at kirken er «luthersk» betyr det at den bygger på den lære om troen som ble fremsatt under reformasjonen som til denne dagen blir knyttet til Martin Luthers navn. Den evangelisk lutherske kirke lar det glade budskapet – den gode tidenden – stå fremst i sin forkynnelse.

Selv mente Martin Luther at selve evangeliet var den kristne menighets mest dyrebare skatt, forkynnelsen om Jesu Kristi komme til verden og om Guds nåde ved ham. Evangeliet inneholder Kristus Jesus og alt det som han gjorde for oss ved sin død og oppstandelse. Han kom ikke som en ny Moses med ny lov – Jesus kom for å være frelser for oss mennesker og det eneste nye bud han etterlot for oss, dreiet seg om at vi skulle elske Gud og vår neste som oss selv.

Det er i sammenheng med alt dette i tankene våre vi nå kan dra til den tyske delstaten Sachsen i Tyskland, til byen Torgau ved floden Elbe. Der står Hartenfelslottet som i reformasjonstiden var residens for kurfyrst Johan Fredrik, en venn og beundrer av Martin Luther. Dette slottet er like fint som mange andre slott. Det har sitt eget kirkebygg som mange andre slott. Men det er det eneste kirkebygg vi vet om hvor Luther blandet seg i innredningen. Dette gjør kapellet i Hartenfelslottet enestående. Stilen er enkel – nesten liketil – og det eneste som er pyntet med dekorasjon er prekestolen. Hvorfor ble prekestolen i kapellet i Hartenfels slott gjort så fin sammenlignet med alt annet der inne? Svaret bor uten tvil i den betydning som prekenen, det vil si forkynnelsen av evangeliet, hadde for Luther. Svaret bor altså i hvor avgjørende han mente det var for menigheten og kristne mennesker i det daglige liv å høre evangeliet forkynt rent og klart til hver tid. Luther og reformasjonen så ikke på prekenen som andre menneskeord.

Forkynnelsen fikk en fornyet, om ikke en helt ny prestisje i menigheten og i gudstjenestelivet sammenlignet med tidligere tider under katolisismen. Den fikk til og med sin særlige plass i kirkerommet, i prekestolen, på grunn av evangeliets og forkynnelsens sentrale betydning. Sogneprestens yrke ble kalt «Det hellige preste- og prekeembete». Helt til denne dagen lytter vi i Den evangelisk-lutherske kirke til prekenen – evangeliets forkynnelse som Guds ord til menigheten, som et budskap som blir båret oppe av Helligånden. Mange prekestoler i evangelisk-lutherske kirker er derfor pyntet med en due som er symbolet for Guds hellige ånd. Martin Luther lærte at Gud var å finne der hans Ord er, og der hans Ord blir forkynt samles menigheten – kirken. Her kommer vi til troen og åpner våre hjerter for Kristus Jesus, nåden hans og den fred han selv er. Jesus Kristus gikk i døden for oss og sto opp fra de døde. Jesus har seiret og fratatt døden sin skremmende makt. Synd og død får ikke det siste ord. Der Jesus er har vi trøst ved forsoningen hans, syndenes forlatelse og evig liv.

Alle de som er døpt med den kristne dåp er døpt til Jesu seier, døpt for å gå i møte med nåden hans. Nåden er at Gud viser oss miskunn og frikjenner oss. Hvem skulle anklage dem som står i Guds nåde? Jesus har frikjøpt oss med livsblodet sitt, slik at vi ikke skal dø, men leve og arve liv. Vi har derfor fred med Gud. Evangeliet er at ved troen er vi født på ny til et levende håp om evig liv i Jesu navn. Hva skal vi ellers med Jesus hvis vi mente at hans død og oppstandelse ikke gagner oss? I så tilfelle var nåde og fred tomme ord. Evangeliets innhold er Jesus Kristus, det å forkynne ham ble reformasjonens grunnlag, han er evangeliet og troens grunn. AMEN.

Prekestolen i Hartenfelslottets kapell ble bygget av skulptøren Simon Schröter. Den står overfor døren til kapellet. Dekorasjonen er hovedsakelig tre bilder tegnet av reformasjonskunstmaleren Lucas Cranach den eldre. Kapellet ble innviet av Luther selv i 1544, to år før hans død.

Bildet i midten viser Jesus som 12-åring i tempelet i Jerusalem (Luk. 2,41-52). Bildet til venstre viser kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd (Joh. 8,1-11) og brakt til Jesus av fariseerne som ønsket å stene henne. Vi ser Jesus hvor han skriver med sin finger på jorden og tilgir kvinnen alle syndene hennes. Bildet til høyre på stolen viser Jesus gi seg til å rense tempelet ved å jage ut pengevekslere og handlere på tempelplassen (Mark. 11,15 -18 og fl.st.).

MIN SANG

av Vibeke Kvalevåg

Når jeg nå skal dele en sang som jeg er glad i, så er det ikke dermed sagt at jeg synger eller hører den så ofte. Men den har en plass i hjertet mitt fra den gang jeg valgte å bli en kristen.

Jeg kommer ikke fra et kristent hjem, men jeg har minner fra søndagsskolebesøk med flanellograf og bibelfortellinger. Og disse besøkene gjorde nok til at jeg ikke fikk ro før jeg hadde bedt min aftenbønn for kvelden.

Da jeg startet på Tomb jordbruksskole for over tjue år siden, begynte jeg å gå på morgenandakter og torsdagsmøter. Der ble jeg introdusert for sangen; «Nå samles skyer over horisonten», av Hans Olav Mørk fra boka Rop det ut.

Denne sangen vekket en lengsel i meg etter å bli bedre kjent med Jesus. Så jeg tok utfordringen, og siden da har jeg valgt å følge Herrens vei!

Nå samles skyer over horisonten
Og været friskner allerede til
På høye tid å lette anker venner
På høye tid å dra dit Herren vil

Så mange bånd fikk binde oss der inne
Nå må de briste, vinden står fra land
Og intet må få holde oss tilbake
Snart pløyer kjølen over dype vann

Det stormer hardt, se nettopp nå er timen
Heis fokk og bram, la ankerspillet gå
Du hører suset fra den store stormen
Men nettopp den skal drive skipet nå

På stormens vinger blir vår farkost båret
Så storseilet står stramt fra korsets mast
Det mørkner bak oss, foran er det morgen
Vår kurs er stø og dyrebar vår last

Her seiler kirkens skip og det det fører
Er denne ene dyre skatt Guds ord
Det seiler fra de rike som forkastet
Til andre land der hungeren er stor

Å venner, skipet ligger ennå inne
Snart må det gå hvis det skal komme fri
Men ennå er det plasser som må fylles
Av mennesker som har et liv å gi

Nå samles skyer over horisonten
Og Herren roper: Hvem vil gå for meg?
På høye tid å lette anker, venner
På høye tid å følge Herrens vei.

FRILUFTSGUDSTJENESTE I HVARNES

av Øyvind Hogstad

Søndag 13. august ble det avholdt friluftsgudstjeneste i Pålhølet, en nedlagt seter helt øst i Hvarnes på grensa mot tidligere Andebu, nå Sandefjord kommune. Tilstelningen var et samarbeidsprosjekt med idrettslaget, nærmiljøutvalget, Konvallen 4H og menighetsrådet. Nytt av året var at det før gudstjenesten kl. 11.00, ble servert frokost bestående av egg og bacon, ost, skinke, juice og kaffe. Det falt i smak. Det var også dåp og lille William ble døpt av prest Øystein Evensen. I mangel av strøm og orgel, var det Camilla B. J. Fauske som akkompagnerte med fløyte og fiolin. Kirketjener Marit Thorvaldsen frembrakte klokkeklang med ei håndholdt klokke i en størrelse mindre enn de vanlige.

Etter gudstjenesten overtok Hans Olav Holt som fortalte om stedet og at Pålhølet i en årrekke hadde vært seter for Hvåra-, Moen- og Haugen-gårdene. Siste budeie i Pålhølet var Anna Moen og hun var der t.o.m. 1964.

Som siste post på dagens program, ble det arrangert natursti av flinke gutter i Konvallen 4H, samt premieutdeling til glade vinnere. Totalt var det ca. 60 personer som møtte opp en tidlig søndag morgen. Litt lavere enn forventet riktignok, men de som kom hadde en fin opplevelse selv om været i perioder var av det litt kjølige slaget.

Dåpsbarnet William Bøhler Lea ble døpt av prest Øystein Evensen.

I LUTHERS FOTSPOR

av Even Sundby

Et av årets absolutte høydepunkter for min del, var å få være med prestene i Larvik prosti på studie-tur i Tyskland – i Martin Luthers fotspor. Dette var en del av et større studie-opplegg for prester over hele landet, der vi har hatt flere lokale studie-

dager i prostiet og et par større samlinger for hele bispedømmet. Og altså; studietur til Tyskland. Markeringen av 500-årsminnet for Martin Luthers 95 teser på kirkedøra i Wittenberg, har vært foranledningen til det hele.

Nå diskuterer vel historikere om dette virkelig skjedde på denne måten og på dette stedet. For meg var det likevel en stor opplevelse å være der. Og tesene ble skrevet. De ble spredd. Og de utløste den lutherske reformasjonen, som den norske kirke fortsatt er en del av. Det er det ingen tvil om. Og Lutheråret markeres stort både i Tyskland og i Norge. Vi vil også merke det i enkelte gudstjenester utover høsten.

Å få være på disse sentrale stedene i Martin Luthers liv og virke, var for meg nesten like sterkt som å besøke de bibelhistoriske stedene i Israel, som jeg gjorde flere ganger mens jeg var feltprest i Sør-Libanon. Her handler det om Martin Luthers gjenoppdagelse av evangeliet; nåden alene, troen alene, Skriften alene, Kristus alene. Ganske mange til å være alene. Men til syvende og sist handler alle disse «alener» om det samme som det berømte motivet i et av maleriene på alteret i Mariakirken (Stadtkirche) i Wittenberg; prekestolen, menigheten og en korsfestet Kristus i sentrum (bildet). På mange måter illustrerer dette lille maleriet det sentrale innhold i den lutherske reformasjon, som har preget landet vårt i snart 500 år.

Bildet fra altertavla i Mariakirken i Wittenberg. Et sentralt luthersk motiv.

F.v. Prost Terje Fonk, Asle Zimmermann, Audun Haga, Even Sundby, Margrete Sem Lossius, Olav Sindre Aavik, Ruben Heitmann, Knut Zakariassen, Jesper Hegna Johnsen, Thorir Jökull Thorsteinsson, Øystein Evensen og Jan Petter Terkelsen.

Tidlig om morgenen torsdag 20. april, dro prost Terje Fonk, ti av prostiets faste prester og den kirkelige løsarbeideren (jeg) glade og forventningsfulle fra Torp, via Amsterdam til Berlin. Der leide vi bil og satte kursen mot «lutherland», som stort sett ligger i det gamle DDR. Vi kom først til Eisleben, der vi besøkte kirken der Luther ble døpt. I Eisleben finner vi også huset der Martin Luther ble født, og huset der han døde. Det er opprettet museer på flere av disse stedene, og nye attraksjoner og utstillinger er kommet til i jubileumsåret.

Turen gikk så til Erfurt, der vi bodde i to netter. Fredag morgen gikk turen til Wartburg, der Luther levde i skjul en tid, og der han bl.a. oversatte NT. I Eisenach fikk vi besøke et flott Luthermuseum (Lutherhaus), og en del av oss var også innom det nye Bach-museet (Bachhaus). Lørdag var det vandring i Erfurt, besøk i de flotte kirkene, Chranach-utstilling i Anger-museet, og omvisning i Augustinerklosteret, der Martin Luther var munk. Så gikk turen med bil til Dessau, der vi bodde de to siste nettene. På veien dit stoppet vi ved den såkalte Luthersteinen i Stottenheim, der Martin Luther skal ha blitt overrasket av et voldsomt tordenvær, og lovet St. Anna å bli munk, om han overlevde dette. Det gjorde han jo, og kanskje ble dette vendepunktet for Martin Luthers senere liv og virke. Det var vel der letingen etter en nådig Gud virkelig startet. Stunden ved Luthersteinen ble en sterk opplevelse for min del. Dagen etter kjørte vi fra Dessau til selveste Wittenberg. Det var søndag morgen, og vi gikk på gudstjeneste i Mariakirken (Stadtkirche), sammen med både fastboende og turister. Det var også en fin opplevelse. Vi fikk også besøke Slottskirken, der de berømte tesene skal ha vært oppslått på kirkedøra i 1517, det som danner utgangspunkt for årets jubileumsmarkering. Dette var Martin Luthers oppgjør med avlatshandelen, og det var vel på mange måter det som satte i gang den lutherske reformasjon. I Wittenberg opplevde vi også et fantastisk flott Luthermuseum (Lutherhaus), som gjorde sterkt inntrykk.

Der finner vi både originale avlatsbrev, pavens bannbulle mot Luther, førsteutgaven av Den Augsburgske bekjennelse og andre sentrale lutherske skrifter og gjenstander. Det er rett og slett en imponerende utstilling.

Den berømte kirkedøra i Wittenberg (en nyere utgave) med Martin Luthers 95 teser.

Artikkelforfatteren holder bordtale ved Martin Luthers eget stuebord.

I Wittenberg er det også både et Cranach-haus og et Melancthon-haus, som vi hadde mulighet til å besøke. Lucas Cranach d.e. var både kurfyrstens og Martin Luthers gode venn, og hans malerier bidro både til å illustrere og å fremme reformasjonen. Et av hans malerier; «La de små barn komme til meg» henger i Larvik kirke. Ta en titt på det neste gang du er der.

Mandag 24.april var reisedag. Men vi fikk vært innom i byen Torgau, der vi kunne se kurfyrstens fantastiske slott, og Katharina von Boras hus. Katharina var Martin Luthers kjære kone, nonnen som han giftet seg med, og hadde stor glede av. Jeg spiste lunsj i vertshuset «Herr Käthe», som Luther yndet å kalle sin kjære kone. Derfra bar turen til Berlin, og fly fra Tegel til Torp via Amsterdam. Litt før midnatt landet vi på norsk jord. Jeg sitter igjen med en mengde bilder, minner og inntrykk. Det tror jeg vi alle gjør.

Prost Terje Fonk var en kunnskapsrik og vel forberedt reiseleder, og ga oss mange gode innspill underveis. Selv om det kunne være utfordrende for undertegnede å være på tur med en som nesten ikke trenger føde. Likevel er jeg svært takknemlig for at jeg fikk oppleve dette. Jeg kjenner at jeg ble fornyet i troen på evangeliet og nåden. Jeg håper vi greier å formidle noe av dette til menighetene i Larvik prosti i resten av jubileumsåret og i åra som kommer. Og har du lyst og anledning til å ta en Tysklandstur, anbefaler jeg varmt en tur i Martin Luthers fotspor. For meg ga det minner, opplevelser og lærdom for livet.

FRA ORGELKRAKKEN

av Tone Langmoen Kalbakk

Litt om Katharina von Bora (1499–1552), Martin Luthers ektefelle

Katharina ble født i Lippendorf i Tyskland i en fattig familie tilhørende den saksiske lavadel. Da hun var ni eller ti år, ble hun sendt av sin far, Hans von Bora, til cistersienserinnenenes velstående kloster Marienthron i Nimbschen. Der lærte hun å lese og skrive, og studerte også litt latin. Senere ble hun opptatt som ordenssøster, og avla sine klosterløfter i 1516.

Etter flere års klosterliv ble Søster Katharina interessert i den lutherske reformbevegelsen. I 1522 begynte endel munk og nonner å forlate sine respektive klostre, og dette grep om seg. Søster Katharina og noen andre av nonnene begynte å legge planer om å gjøre det samme. Risikofritt var det ikke, ettersom det var forbudt etter rikets lover.

Nonnene tok kontakt med Luther tidlig i 1523 og bad om hans hjelp. Det hele ble arrangert som om de ble bortført. Ved påsketider kom rådsherren, Leonhard Koppe fra Torgau, sammen med to yngre slektninger til klosteret med en vogn, og nonnene, tolv i tallet, flyktet i den natten til 7. april. Ni av dem, som ikke kunne vende tilbake til slektninger, rømte til Wittenberg. I Wittenberg satte Luther seg fore å finne egnede ektemenn for dem. På den måten ville de kunne leve under trygge forhold etter at de hadde forlatt klosteret og dermed brutt sine løfter.

Snart var alle gift, med unntak av Katharina. Mens hun ventet, bodde hun i huset til Lucas Cranach den eldre. Cranach er for øvrig den som har malt bildet «La de små barn komme til meg», som henger i Larvik kirke. Katharina og Martin Luther giftet seg i 1525 og de fikk seks barn. Paret bosatte seg i det gamle augustinerklosteret i Wittenberg. Katharina satte straks i gang med å administrere klosterets betydelige gods. Hun ledet kvegdriften og bestyrte bryggeriet, og dette innbragte inntekter nok, ikke bare til eget hushold, men også til å varte opp tilreisende studenter og til å være vertskap for alle som kom til Wittenberg for å rådføre seg med ektemannen.

Under et sykdomsutbrudd i byen åpnet hun et hospital i klosteret og pleiet de syke sammen med leger og sykepleiere. Hennes store innsats var i det hele tatt imponerende! Martin Luther var svært glad i sin Katharina og hadde stor respekt for henne. Han var jo tidligere munk, men mente at sølibat ikke var godt for mennesket. Han tillia familielivet stor betydning.

(Kilde: Wikipedia)

Detalj fra «La de små barn komme til meg» av L. Cranach d.e.

KIRKENS ÅR OG LIVETS GANG I HEDRUM

av Tore Seierstad

Naturåret og kirkeåret har sin faste rytme og kjennetegn. I fire små stykker rusler vi gjennom bygda, årstid for årstid.

I langt over tusen høster har sandslettene i Hedrum bært fram sin grøde.

Høsten

Går det an å høre at det er høst? Har høsten sin egen lyd? Ja, høsten har lyder, ikke bare en lyd, men mange. Naturen selv og menneskelig aktivitet har lyder etter årstidene. Noen av årstidenes lyder har vært de samme gjennom hundreårene mens andre har kommet til.

Min far som var født på Jomfruøya ved Lågen i 1902 vinket vennlig til grågåsa, eller skvaldra som han sa, når den kom i lange rekker høyt over Lågen på veg mot havet og videre mot sør. Lågen, det blanke sølvbåndet i vår grønne dal, viste vei. Den brommende lyden av skurtreskeren om høsten er også en kjær lyd. «Naturen er i rute og brom iveri», tenker vi som ikke er bønder, men som likevel hører hjemme her. Bugnende åkrer som resultatet av enda et år med arbeid og strev, kunnskap og erfaring, spenning og forventning, skal i hus.

På lettdrevne sandsletter på Odberg og i djup myrjord nord på Allum, fra harde leirbakker øst i bygda til steinete morene på Ringdal i sør, er innhøstningen på det mest hektiske i september og oktober. «Og Noreg det ligg vel langt mot nord», står det i fedrelandssalmen. Det er ikke alle år alt kommer i hus. Men Elias Blix fortsetter med å si at: «... men ljuset og livet i ditt ord, det ingen kan setja stenge».

I kirke, bedehus og foreningsliv er rytmen motsatt av det som skjer på jordene. September er tiden for ny oppstart etter en rolig sommer og så øker aktiviteten på fram mot advent og jul. Gudstjenester med høsttakkefester i våre tre kirker er en god og rett tradisjon. «Gi oss i dag vårt daglige brød», var en

livsnær bønn som Mesteren selv lærte sine etterfølgere å be. For våre forfedre rommet Herrens bønn barndommens trygghet, voksenlivets erfaring og alderdommens håp.

I dag kan den fort glemmes av både barn og voksne når vi slenger innom matbutikken i Kvelde og med den største selvfølgelighet rasker med oss hjem potetgull og hvetemjøl. Hverken hylla eller baklageret blir tomme etter vårt besøk. Men vi vet at uten passe veksling mellom sol og regn, varme dager og kjølige dager, ville både hyller og lager i matbutikken fort blitt glisne.

Kirkeårets rytme var enda tydeligere for en generasjon og to siden. Predikanter kom til bygda om høsten, ofte med buss og de ble gjerne værende ei uke eller mer. Predikantene eller emissærene som de også ble kalt, kom fra Indremisjonen, Misjons-sambandet, Misjonsselskapet, Samemisjonen og flere misjoner med. Predikantene bodde rundt om i hjemmene. Mange er de gårder og hus i Hedrum som hadde et eget «predikantrom». På den måten ble det små utgifter til reise og ingen utgifter til hus og mat. Det aller meste ble igjen til oppgavene som misjonsvennene brant for i Kina, Etiopia, Syd-Afrika, i Santalistan, i Staffeldtsgate eller i Finnmark, på Strand, Solåsen eller Knattholmen.

Tidlig på 1900-tallet ble det stiftet en rekke misjonsforeninger i bygdene våre. Jenny Hogstad fra Hvarnes har laga noen notater om husmøtene hun var med på som ung-jente på 1930-tallet. Slik skriver hun; «Husmøtene er noe jeg aldri har glemt. Det var mange på møtene. Selv om veiene var lange, så var det ikke snakk om å skofte. Så sant en var frisk så måtte en på møte. Det eneste som kunne hindre var om en ventet en kalv eller noen grisunger». De hadde jammen en praktisk og jordnær kristentro de gamle.

Sørlandsdikteren Gabriel Scott beskriver predikanten og bedehuset i boken Kilden, som kom i 1918. Hans erfaringer var fra kystbygdene på Agder, men vi nikker gjenkjennende når Scott skriver om bokens hovedperson, fiskeren Markus. Høsten stunder til og Markus sier at: «Nu er det lægprediantens tid. Nu kommer han med vadsækken og pakker frem boken og brillehuset, det skal aldri slå feil».

Høsten gav inntekter fra avlinger og dyrehold. Bonden fikk penger i handa og derfor var høsten tiden for tømning av misjonsbøsser, for offerruker og basarer. I mitt hjem hadde vi predikantrom og det var spennende når misjonærene kom og Danmark Misjonssamband hadde møter hos Agnes og hos Therese på Kverken eller hos Nils og Asborg i Nysted og hos oss på Seierstad. Møteuka ble avsluttet med misjonsfest på søndag. Påsmurt mat med egg og ansjos, julekake med rosiner og sukat, som ei voksen dame plukket ut. Jeg så det selv.

Så lenge det har vært kirke i Hedrum, har høsten vært kirkelig festdag i bygda. Året da kirken ble bygd er antatt å være 1060, men datoen kjenner vi nøyaktig. På St. Michaels dag, 29. september, ble kirken vigslat. St.Mikael var helgen til vern mot alle vonde makter. Vi kan bare ane stemningen når folk kom rekende, ridende og roende til kirken på vei og vann. Prester i fargerike gevanter, fra hovedkirken i Oslo, kom med bøker og oljekrukke for å innvie fylkeskirken på sletten ved Lågen. Bøker med bibelske tekster og messens ledd. Olje trengtes når barna skulle kristnes med et korsmerke gjort med innviet olje.

Asborg og Nils Åsen var trofaste medlemmer i Danmark Kinamisjon. Bilde fra stua hos Elise og Alf Seierstad i 1972.

«Så skriker en hængsel, så falder en klinke, det er Markus som lukker skjuldøren i. Han er ferdig med arbeidet sitt og står og puster litt utenfor huset».

Høsten 1975; Alf Seierstad spar korn fra låven og ut i lastebilen. Barnebarnet, Jorun, følger med.

Høsten har en ettertenksomhet i seg, en god melankoli som også kan lede tankene til livets ulike tider.

Mye står på spill i høstukene for folk som lever av jordens avling, nå som tidligere, i Hedrum som i verden forøvrig. Jeg vil tro at bonden kjenner på glede og takk når stråforet er pakket i rundballer og traktoreggene ligger stabla opp eller er kommet i hus, når poteter, gulrøtter og løk er på lager og kornet levert på mølla. Nå kan låvedør og traktorgarasje lukkes for ei stund.

Gabriel Scott skriver i boken Kilden at; «Så skriker en hængsel, så falder en klinke, det er Markus som lukker skjuldøren i. Han er ferdig med arbeidet sitt og står og puster litt utenfor huset. Og alt mens han puster og retter ryggen, fylles sinnet av takk og pris. Gudskjelov, det er gjort tenker han, gleden varmer ham tvært igjennom, han føler en dyp tilfredshet med alt, en stille takknemmelighet mot forsynet, som har indrettet det hele så vel». Eller med litt mer moderne ord, slik min svigerinne Grethe på Seierstad skrev i en SMS 12. oktober 2012; «Hurra! Alle potetene er oppe av jorda. Det har vært en lang kamp i høst. Gjett om vi er glade». Hun og jeg har en avtale om at hun skal sende melding hvert år når alt er i hus om høsten.

Kirkens år og naturens år har rammet inn livet til menneskene i bygdene våre. Primstaven, den gamle kalenderen, hadde merkedager både for kirke og natur. To av de viktigste merkene på høsten var Vinternatt 14. oktober og Alle Helgensdag 1. november.

Høsten er tiden for å se bakover på sommeren som svant. Høsten har en ettertenksomhet i seg, en god melankoli som også kan lede tankene til livets ulike tider. Derfor er det så passende at Alle Helgensdagen, dagen da vi minnes våre kjære som har levd før oss, er plassert på senhøsten.

Hovedpersonen i boken Kilden er fiskeren Markus. Han funderer og begeistres over livet. I Hedrum er vi bønder, ikke fiskere, men vi kan med små justeringer gjøre Markus sine funderinger over livet til våre egne når han sier;

«Hvor godt det er at leve, tenker han, hvor rent ut vidunderlig jorden (i Hedrum) er! Hvor havet (Lågen) er blått og hvor himlen kan skinne, hvor luften er god og frisk at ta ind! Og hvor naturen er full av fryd, og hvor det synger og smiler omkring. Og hvor en selv kan ta del i fryden og sætte seg blandt det og synge med! Ja, hvor det er et ufattelig gode at være født til så stor en opplevelse, så broget et spill som livet er-».

FRIVILLIGHETSARBEIDEREN

av Øyvind Hogstad

Alle bygder og foreninger trenger innbyggere som tar i et tak og går foran når noe skal gjøres. Det være seg praktisk arbeid i forbindelse med dugnader eller som administrator med ansvar for gjennomføringen. En slik person er Jørgen Lofstad i Skåtanlia i Hvarnes.

Det er lett å sette seg ned å rope på kommunen, men det hjelper ikke alltid. Kommunen kan ikke støtte alt og alle og ser seg nødt til samarbeid for å få utført nødvendige ting. Det er tilfelle i Skåtanlia hvor kommunen høsten 2016 foretok hogst av store mengder granskog på friarealene, i alt ca. 200 kubikkmeter. Så nå har det blitt lysere og luftigere i boligfeltet. I hogsten ble det også felt en god del lauvtømmer som beboerne kunne bruke til ved. Men som alle vet: intet tre uten kvister. Store mengder kvist lå igjen etter hogsten. Skåtanlia Vel fikk tilbud fra kommunen om tilskudd kr 10.000,- for å fjerne kvisten og rydde opp. Velforeningen takket ja til tilbudet og ett av medlemmene, Jørgen, satte i gang med å administrere oppdraget. Han har lagt ned mange hundre timer både praktisk og administrativt, både på dag-, kvelds- og kanskje også nattetid. Tilskuddsbeløpet er for en stor del brukt til innleie av flishogger som ble foret av beboere i feltet. Store mengder kvist er også kjørt ut av området av flere av beboerne.

Det er ikke bare Skåtanlia Vel som har nytt godt av Jørgen's store frivillige innsats. Han har i en årrekke vært involvert i arbeid for 4H, TV-aksjonen, Maurtua, idrettslaget, ungdomslaget og skolen. Jørgen viser omsorg for sine nærmeste og sine naboer. Det er ikke nei i hans munn hvis det er noe han tror han kan hjelpe til med. Nevnes må også at Jørgen er sentral i kampen mot brunsneglene i området. Skåtanlia er ikke hardt rammet av disse ekle krepene, men likevel er Jørgen nesten hver kveld ute med klype og saltbøtte og har helt sikkert bidratt til å holde bestanden på et lavt nivå.

Alltid beredt, som speiderne sier. Vi ønsker Jørgen lykke til og håper han vil bidra også i mange år fremover. Hvor mange? Som han selv sier: Jeg synes det er moro å være engasjert så lenge folk er så positive til å stille opp her i bygda!

www.bergenholm.no

Kvelde

– fordi livet bør handle om gode opplevelser!

Mob. 930 88 298

Når erfaring teller ...

Nansetgt. 43, Larvik • www.labe.no
Telefon 33 18 10 80

Tilgjengelig hele døgnet

TAKK TIL ALLE BIDRAGSYTERE!

Fra 2017 er det mulig å gi en pengegave via appen Vipps. Bruk nr. **80817** eller søk opp **Hedrum menighetsblad**.

Dette er et tilbud til deg som foretrekker denne måten å betale på. Overføring til kontonummer akkurat som før, er selvsagt fortsatt mulig – velg det som passer for deg.

Kvittering				
Innbetalt til konto	Beløp	Betalerens kontonummer	Banknummer	
Betalingsinformasjon	GIRO		Betalingstid	
Gave eller abonnementsavgift til menighetsbladet	Underskrift ved giroring			
Betalt av	Betalt til			
	Hedrum Menighetsblad v/ Johan Edvard Hvarnes Hedrumveien 1357 - Holm 3282 KVELDE			
Betalt kort		Kvittering tilbak		
Kundidentifikasjon (KID)	Kroner	Øre	Til konto	Banknummer
H			< > 1503.62.42415	

Holmfossveien 12, 3282 Kvelde - tlf 922 60 020

Bruk lokalbutikken:
Maling - Jernvare - Isenkram - Gaver - Apotek utsalg

Leie turbuss

Stig Salhaug, Tide Vestfold
hjelper deg gjerne på tlf. 480 01 327
tur@tide.no tide.no

BARN OG UNGE

av kateket Lasse Rasmussen Moskvil

Mange opplevelser på ferieklubben i sommer.

Mandag handlet om jul og advent, og vi fikk en tur til Framnesodden og naturskolen ved Dalheimbukta. I Kjøse på tirsdag lærte vi om påsken av Audun. Vi fikk en flott tur opp til Langvannsstua med sporlek og samling om fotvasking med Jeanette. Vi hadde med spikkekniver. Tor Bjørvik, en av lederne, fortalte om tømmerhogst i skauene. Tor ble også med på leken Catch the Flag.

På Onsdag i Hvarnes kirke snakket vi om Kristi himmelfartsdag. Etterpå besøkte vi Virgenes Andelsgård. Der kvernet Ludvig, Andrine og Marlene korn på mølla. Vi matet sauene og de var veldig nysgjerrige når de fikk mat. Og Sondre han red på grisen selv om det var mye lyd.

På Torsdag var vi i Larvik kirke og lærte om pinse. Så ble det vannski i Lågen etterpå. Flere kom seg fort opp på skiene. På fredag besøkte vi Nordre Holt gård i Hvarnes. Vi hjalp til med rydding av stien opp til utkikkspunktet. Fra utkikkspunktet var det flott utsikt over gården og Holtebygda. Etter skauturen hadde vi det trivelig med grilling og kos. Trampolina var veldig populær og det var også zip-linen.

«PILEGRIMSVANDRING» TIL SOKNEKIRKEN

av Grethe Seierstad

Interessant foredrag i Hedrum kirke.

Årets olsokfeiring i Hedrum bar preg av reformasjonsjubileet. Tradisjonen tro startet vi med sosialt samvær i regi av Hedrum Misjonsforening. På grunn av regnvær kunne vi ikke være på Vikinggravlunden. Da var Volds Minde et godt alternativ. Der var det opplesning fra Snorres beretning om slaget på Stiklestad i 1030, fellessang og kaker og kaffe. Etterpå var det gudstjeneste i kirken. Sokneprest Thorir J. Thorsteinsson forrettet og Tone L. Kalbakk spilte orgel. Gjest og foredragsholder var tidligere sokneprest i Stathelle Arne Lund.

For en lydhør forsamling tok han for seg temaet «Helgener – et uløst dilemma for reformasjonen». Han sa at i middelalderen var det vanlig med kalkmalerier på veggene i kirkene. Trolig har det vært slike malerier i Hedrum kirke også. Bildene fulgte et visst mønster. På nordveggen: Bilder som illustrerte den ytterste dag og dommens to muligheter. På sydveggen: Bilder fra evangeliene og helgentradisjonen, bl.a. Olav den hellige. På korbuen: Kristus på korset og Det nye Jerusalem. I koret – i takmaleri – Kristus, med brød og vin, som velsigner soknebarna. Sideveggene viste ofte hendelser fra apostlenes liv. Kirkeklokka har også en symbolikk. Den er en forkynner. Åpningen er Jesu munn, pendelen er Jesu tunge. Vi skal forkynne med ordet. Luther sier at vi skal minnes de hellige og etterligne dem, men vi er frikjent av Jesus. Helgenene er våre forbilder.

Arne Lund la vekt på at våre egne helligsteder, våre soknekirker, er vårt viktigste pilegrimsmål.

Arne Lund og Thorir J. Thorsteinsson i Hedrum kirke.

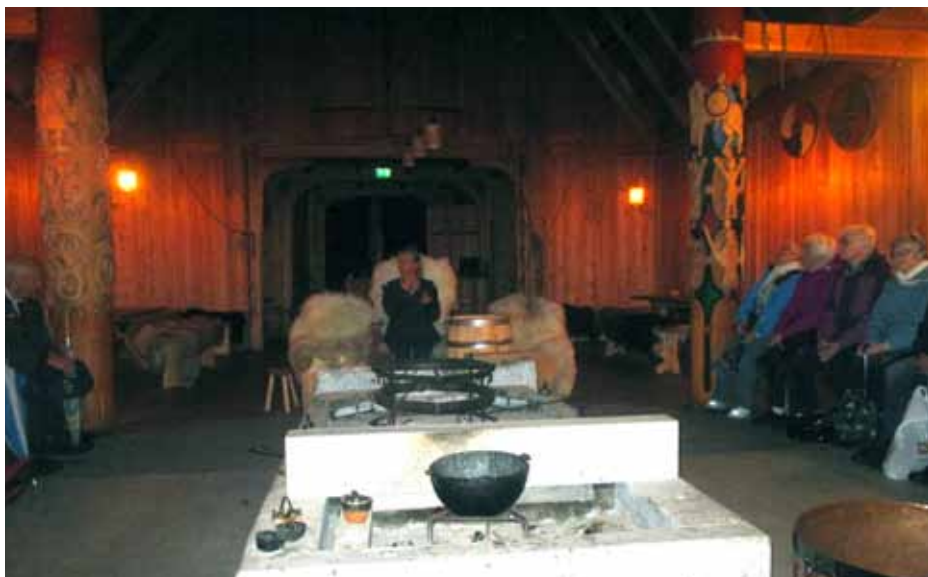
Kaffe og kaker på Volds Minde.

MENIGHETSTUR 2017

av Olav Bjærum

Noen ganger kan det være både interessant, spennende og lærerikt å stoppe opp ved de lange linjene i historie- og kulturutvikling. Det gir stoff til refleksjon over røtter vi er runnet av og sammenhenger vi står i når vi prøver å vurdere vår egen tid i et videre perspektiv.

Det ble vi sterkt minnet om på menighetsturen vår den 7. juni. I år gikk den som busstur gjennom vårt eget nære distrikt i den sørlige delen av Vestfold. Vi bor jo midt i det området der mye av vår nasjonale historie har sitt utspring. Det gjelder både kulturelt og politisk. Distriktet vårt er spekket med funnsteder, minnesmerker og tradisjoner tilbake til vikingtid og enda lenger. Dette gjelder mer enn for noe annet område i landet vårt. Turen vår startet ved Midgard historiske senter i Horten. Det mest sentrale for oss her var Gildehallen (bildet) knyttet til senteret. Her fikk vi en dyktig og bred omvisning og orientering om det hallen kan fortelle om historie og kultur i norrøn, førkristen tid. Da skjønner vi også mer brytningene som fulgte da kontakten med kristendom og kirke nedover i Europa ble nær og sterk.

Da vi dro videre, passerte vi Gokstad-haugen, også et minne fra norrøn tid. Men vi kjørte også forbi alle kirkene i distriktet, og for hver kirke hadde Finn Halvor Borgen opplysninger og kommentarer. Dermed var vi med en gang inne i de lange linjene med religiøs og kulturelt skifte fram mot et samlet rikskongedømme på kristen grunn fra Olav den helliges tid.

Vi hadde også en pause på Kaupang, regnet som Norges eldste by, et senter for handel og kontakt med utlandet fra tidlig på 800-tallet. Her kunne Unni fortelle nært og direkte om stedet, historien og ikke minst om hvordan et så strengt fredet område virker inn på jordbruksdrift og andre aktiviteter. Unnis slekt på farssida vokste opp her, og familien bor her ennå.

Middagspausen hadde vi på "Sydvesten" i Helgeroa, like ved minnesmerket for Nesjar-slaget. Her ble vi godt mottatt med god servering. Ekstra verdifullt ble det at Knut Rimstad fra Brunlanes historielag holdt et levende og interessant kåseri om slaget der Hellig-Olav vant, 25. mars i 1016. Han fikk også klart fram hva denne hendelsen fikk å si for det store skiftet i vår historie. Han fortalte også om markeringen av 1000-års jubileet og innsatsen med å reise det store nasjonalmonumentet like ved, til minne om slaget.

Siste målet vårt var Berg gamle kirke i Brunlanes, en kirke i stein i romansk stil fra ca. 1100. Kirken ble bygd nær Nesjar, der Olav vant det historiske slaget under korsmerket. Den omfattende restaureringa ble utført i 1970. Her fikk vi orientering ved Hans Fredrik Johnsen og en enkel gudstjeneste ved presten vår, Thorir J. Thorsteinsson.

Selve avslutningen på dagen fikk vi i Berg nye kirke, en moderne arbeidskirke med ny stil og nye aktiviteter og visjoner. Her ble vi særdeles godt mottatt med kaffe og kaker og gode ord. Dermed var ringen sluttet. Fra vår eldste historie til kirke og brytninger og utfordringer i vår egen moderne tid.

NYE BENKER I KVELDE KIRKE

av Unni Kaupang

Søndag 11. juni ble benkene offisielt overrakt i kirka. Jorun Kaupang presenterte Bygdekvinnelaget og hva vi står for på en fin måte. Pål Gjone tok imot og takket fra menighetsrådet. Det var Thorir J. Thorsteinsson som hadde gudstjenesten. Mange fra Bygdekvinnelaget hadde tatt turen til kirka og det ble ei fin stund med kirkekaffe etterpå.

SANGKVELD PÅ FREDHEIM I HVARNES, TORSDAG 12. OKTOBER KL.19.00

Velkommen til Trygve Bjerkrheim-kveld på lokalet Fredheim. Harald Heggernes og en sanggruppe fra Larvik Kammerkor vil presentere den folkekjære sangdikteren i ord og toner. Trygve Bjerkrheim (bildet) har satt tydelige spor etter seg i sang- og salmebøkene våre. Den enkle, milde og lettfattelige stilen, og fokuset på tryggheten og gleden, er det som oftest blir trukket frem i omtaler av hans diktning. Det er trolig dette som har gjort sangene hans så populære. Mange av sangene avspeiler hans livslange engasjement i misjonens tjeneste. Det er de kjente og kjære Bjerkrheim-sangene som vil være hoved-

tema denne kvelden under mottoet hentet fra en av hans sanger : «Han tek ikkje glansen av livet». Enkel bevertning. Gave til ungdomsarbeidet. Vi sees! **Arr.: Normisjon og Hvarnes menighet.**

UTLODNINGSFEST PÅ FREDHEIM, FREDAG 03. NOVEMBER KL.19.00

Her blir det sang av Kvelde musikklag og tale av tidligere sokneprest i vår menighet, Petter Terkelsen. Det blir matpause hvor kveldsmat og kaker blir servert, og en får anledning til å slå av en prat med kjente og kanskje ukjente! Det blir anledning til å kjøpe lodd denne kvelden og litt forut for festen kommer vi rundt i bygda for å selge lodd. Pengene går til drift og vedlikehold av lokalet Fredheim. Vel møtt! **Arr.: Styret for lokalet Fredheim.**

EIVIND SKEIE TIL HEDRUM KIRKE, SØNDAG 12. NOVEMBER KL.19.00

Eivind Skeie i Hedrum kirke med foredraget «Vi løfter opp den nye sang». Norsk hymnologisk forening tilbyr en rekke salmeforedrag i forbindelse med reformasjonsjubileet, og vi har vært så heldige å få dette. Se omtale og annonse i pressen i november. **Arr.: Kvelde-, Hedrum- og Hvarnes menighet.**

DETTE SKJER I HVARNES

FREDHEIM:

Torsdag 12.10. kl. 19.00. Sangkveld. Tema: Trygve Bjerkrheim.
Fredag 03.11. kl. 19.00. Utlodningsfest for lokalet.

EVANGELISK LUTHERSK MISJONSLAG (ELM), FREDHEIM:

Torsdag 19.10. kl. 19.00. Møte.
Torsdag 16.11. kl. 10.00. Møte.

Kontaktperson: Øyvind Sæleset, mobil 410 80 413.

HVARNES BYGDEKVINNELAG, FREDHEIM:

Mandag 02.10. kl. 19.00. Årsmøte.
Mandag 06.11. kl. 19.00. Bok-kveld. Besøk fra Larvik bibliotek.
Mandag 04.12. kl. 19.00. Julemiddag.

Kontaktperson: Elsa Ødegaard, mobil 984 55 742.

PENSJONISTTREFF, GRANBORG:

Torsdag 28.09. kl. 14.30. «Bygda vår» ved Tor Bjørvik. Utlodning og bevertning.

Kontaktperson: Hanne Odberg, telefon 33 11 30 17.

HVARNES UNGOMSLAG, BJERKELY:

Høst-programmet var ikke klart før trykking. Se Bjerkelynytt og ØP.

Kontaktperson: Thor Rikard Odberg, mobil 900 91 883.

MAURTUA (1.-7. klasse), BJERKELY:

Treff én kveld i måneden fra september til april med unntak av januar, oftest 1. onsdag i måneden. Barna får lapp på skolen i forkant av disse kveldene.

KONFIRMANTTREFF I HVARNES KIRKE, SØNDAG 08. OKTOBER KL.11.00

Søndag 8. oktober samles konfirmanter fra Kvelde og Hvarnes til treff i Hvarnes kirke. Treffet denne gang omfatter alle som ble konfirmert i de to kirkene i årene 1956, 1957 og 1967. Konfirmantene fra 1956 (61-års konfirmantene) kommer med i år fordi det ikke var noen samling i fjor fordi konfirmantaldere ble endret fra 14 til 15 år. Når dette leses skal alle aktuelle ha mottatt innbydelse. Hvis noen ikke har mottatt innbydelse, men er konfirmert i de aktuelle årene, vennligst ta kontakt på tlf. 917 68 941. Etter gudstjenesten møtes konfirmantene til hyggelig samvær på lokalet Fredheim med middag, kaffe og kaker, mimring og gode historier. Vel møtt! **Arr.: Kvelde- og Hvarnes menighet.**

DETTE SKJER I KVELDE

KVELDE KIRKE:

Tirsdagene 17.10. og 07.11. kl.20.00-20.45. **Bønnesamling i Kvelde kirke.**
Alle er velkommen. **Kontaktpersoner: Marianne Kvalevåg og Tora Kjeldsen.**

KVELDE BEDEHUS:

Lørdag 04.11. kl.11.00-13.00. Superlørdag.

• Normisjon:

Søndag 18.10. kl.19.00. Møte.

Onsdag 29.11. kl.19.00. Møte.

Mandag 04.12. kl.18.30. Adventsfest.

• **Kafe vis á vis:** onsdagene: 04.10. // 01.11. // 06.12. kl. 18.00 - 20.00.

ØSTRE KVELDE BEDEHUS:

• Normisjon:

Onsdag 27.09. Møte ved Sigrun Dahne.

Fredag - lørdag 06. - 07.10. Høstmarked på Strand.

Onsdag 11.10. kl.19.00. Møte.

Onsdag 25.10. kl.18.00. 150-års jubileum i Normisjon-indremisjon.
Svein Tonny Gårdsø og Moflatamusikken fra Skien.

Onsdag 15.11. kl.19.00. Møte ved Tor Bringaker.

Søndag 26.11. kl.17.00. Søndagssamling.

Onsdag 13.12. Førljulsfest.

• Norsk Luthersk Misjonssamband:

Søndag 08.10. Møte.

Torsdag - søndag 09.-12.11. Møteuke med Ola Tullan.

• Strikkekafé:

Tirsdagene: 10.10. // 14.11. // 05.12. kl. 19.30 - 21.30. Kr. 30,- for mat og kaffe. Sosial kveld, velkommen med eller uten strikketøy. Marianne Kvalevåg, Astrid Farmen, Kari Fuglestein.

• **Søndagsskole i kjeller'n kl. 10.00 :** 22.10., 05.11. og 19.11.

• **Fredagsklubben for 5. - 7. klasse kl. 18.00 :** 29.09., 13.10., 27.10., 10.11. og 24.11.

• **Ten-in for 8. klasse og eldre: fra kl. 20.00 :** 29.09., 13.10., 27.10., 10.11. og 24.11.

KVELDE BYGDEKVINNELAG:

Lørdag 30.09. kl.10.00 - 14.00. Høstmarked på Bygdetunet.

Søndag 01.10. kl.11.00. Høsttakkegudstjeneste i Kvelde kirke.

Mandag 09.10. kl.19.00. Årsmøte på Futejordet.

Mandag 13.11. kl.19.00. Bokkveld med besøk fra Larvik Bibliotek. Futejordet.

Mandag 11.12. kl.19.00. Tradisjonelt julemøte. Påmelding.

KVELDE OG HVARNES HAGELAG:

Mandag 09.10. kl. 18.30. Besøk til Andebu hagelag på Andebu Pensjonistsenter.

Felleskjøring fra Gylnarheim kl. 17.30.

Tirsdag 21.11. kl. 18.30. Vårt tradisjonelle julemøte. Tema: Helleborus - Julerosen.

Besøk av gartner og blomsterbinder Mari Sand som forteller og lager noe fint av disse. Alle velkommen. Påmelding til Inger Marit mob. 938 38 648.

DETTE SKJER I HEDRUM

HEDRUM KIRKE:

Søndag 10.12. Konsert med Black & Lekker.

HEDRUM MISJONSFORENING:

Torsdag 05.10. kl.18.30. Møte hos Lita Bolt-Evensen.

Torsdag 25.11. kl.18.30. Møte hos Lita Henny Næss Bjerke.

Torsdag 07.12. kl.18.30. Møte hos Karola Hagtvedt (Oberst Petersvei 2).

MELØ SANITETSFORENING:

Melø sanitetsforening har møte på Strandly siste mandag i hver måned kl. 19.00.

RØDBØL SANITETSFORENING:

Rødbøl sanitetsforening har møte på Rødbøl skole første mandag i hver måned kl. 19.00.

VOLDS MINDE:

Lørdag 30.09. Høstmarked.

Søndag 08.10. Gullkonfirmant-treff i forbindelse med høsttakkegudstjeneste.

Mandagstweens annenhver mandag fra kl. 14.30 - 17.30. For barn i 4.-7. klasse.

VERNINGEN BEDEHUS:

På Vervingen skjer det mye. Følg Vervingen bedehus sin facebook side.

VELKOMMEN TIL HAPPY DAY 31.OKTOBER KL.17.30. - 19.30, I KVELDEHALLEN

Dette er en utkleddningsfest for barna. Her får du høre litt om Jesus. Du kan spise så mange pølser og kaker du orker. Og det er mange aktiviteter å prøve; hoppeslott, ansiktsmaling, brusasseklating og luftgeværskyting for å nevne noe. Og det blir godtepose til alle barna!

Pris: 50,- pr barn (inkludert pølser/ kaker/saft / godtepose)

Arr.: Søndagsskolene.

EN REISESKILDING FRA ISLAND

av Oda Sibille Moen

ISLAND 20.-27.JUNI.

20. juni møtte 19 spente deltakere opp på Gardemoen klare for å bli med Svenn Helge Furfjord fra Stavern Folkehøyskole og sogneprest i Hedrum Thorir J. Thorsteinsson til Sagaøya Island.

De første dagene tilbrakte vi i Reykjavik hvor vi ble bedre kjent med det moderne Island, historiske steder og presidentboligen. Ved en tilfeldighet kom vi over informasjon om en konsert i den kjente Hallgrímskirka, her overvar vi en nydelig a cappella konsert etterfulgt av kirkekaffe. Svømming og bading er en yndet aktivitet blant islendirere, så ettermiddagen ble tilbrakt i det lokale utendørssvømmeanlegget, her kunne vi prøve oss på varmt islandsk vann i små kulper gradvis fra 36 til 41 grader.

22.juni reiste vi mot Akureyri med flere stopp undeveis, blant annet ble det mulighet til å kjøpe ekte islandsk ull på Alafoss ullvarefabrikk. I Borgarnes ble vi introdusert for Egill Skallagrímssons rike, her var vi heldige å komme over en meget fin og informativ utstilling om ham og hans historie. Vel fremme i Akureyri nøt vi en bedre middag og mange fikk utforsket Islands flora gjennom den vakre botaniske hagen ved siden av hotellet.

Øst for Akureyri ligger Myvatn nasjonalpark. I Myvatn fikk vi innblikk i vulkanaktiviteten og lavaformasjoner, samt sanselige erfaring i en av Islands berømte varmtvannskilder. I laguneanlegget fikk nesten samtlige prøvd badetøyet i det 39 grader varme lysturkise vannet, en fornøyelse tiltross for sterk sovellukt.

Hallgrímskirka

Thorir i kirken hvor han hadde en av sine første prestejobber.

Gruppebilde ved statuen av Snorre

Etter to netter i Akureyri satte vi oss på bussen igjen med Reykholt som destinasjon. På veien var vi innom historiske Holar som spilte en viktig del i den islandske politikken i middelalderen, og var setet til biskop Gudmund Arasson i hans kamp med de islandske høvdingene. I Holar fikk vi også omvisning i kirken hvor Thorir hadde en av sine første prestejobber. I Reykholt ble vi møtt av prest Geir Waage som gav oss et forrykende foredrag om Snorre Sturlason og hans aktivitet på Reykholt.

Fra Reykholt reiste vi i strålende solskinn over fjellet til Thingvellir, Geysir, Gullfoss og Skalholt. På Thingvellir kunne vi vandre i fotsporene til middelalderens politikere, her holdt islendirerne sitt første landsting rundt år 930. Naturkreftene ble beundret ved den store fossen Gullfoss (bildet), ikke minst ble alle imponert over Geysirens enorme krefter.

I Skalholt fikk vi omvisning i kirken og møte med sognepresten. Kirken og kristendommen i Skalholt har dyp tilknytning til Norge ettersom kirken der er bygd på innsamlede penger fra Norge. Skalholt har en sentral plass i Islands historie ved at det var her bøkene og manuskriptene fra mellomalderen ble skrevet og oppbevart.

26. juni hadde vi utsjekking fra hotellet, og med dagen til egen disposisjon fikk noen besøkt kunstmuseet, andre vandret litt i Reykjaviks gater, mens enkelte var på hvalsafari og ridning.

På kvelden gikk ferden mot Norge, alle var meget fornøyd med turen og samtlige hadde lært en hel del om Islands historie, kultur og fått nye bekjentskaper.

EN GOD GAVE TIL HEDRUM KIRKE

av Thorir Jökull Thorsteinsson

Det er alltid gledelig å møte givergleden som vi gjorde den 1. juni i Hedrum kirke. Da kom Carl Fredrik Wilhelmsen fra Sandefjord og forærte menigheten et maleri av Borghild Nilsen (f. 1906 d. 1995). Motivet er koret i Hedrum kirke. Borghild ble født på Hystad i Sandefjord og var i livet sitt en kjent kunstmaler. Norsk kunstnerleksikon opplyser om kunstutdannelsen hennes at hun først ble elev av Gunnar Jørgensen i Sandefjord 1919 og etter det av Hans Holme også i Sandefjord i 1920-årene. Borghild studerte siden ved Statens Kunstakademi i Oslo under Axel Revid og Georg Jacobsen i årene 1930-32, 1936-37 og til sist ble hun elev ved Carl von Hannos malerskole. Borghild ble selv lærer i maling i Friundervisningen i Sandefjord i årene 1966-76 og var medstifter av Sandefjord Kunstforening 1943, hvor hun også var formann og kasserer i flere år. Hun ble kåret til foreningens æresmedlem i 1972. Borghild holdt atskillige kunstutstillinger igjennom årene, både separat og sammen med andre. Blant hennes arbeider, utsmykninger og verk i offentlige samlinger nevner Norsk kunstnerleksikon en veggdekorasjon hos Elg Trevarefabrikk A/S, Sandefjord fra 1972, malerier Bugården kirke i Sandefjord, utsmykning i Hauanskogen sykehjem og Den norske sjømannskirke i Le Havre, Frankrike. Hedrum menighetsråd takker for en god gave til kirken.

ALCERTAVLEN I HEDRUM KIRKE

av Odd Bjerke

Altertavlen i Hedrum kirke er en gave fra en av de største handelsborgerne i Larvik, Peder Tøgersen og hans kone Hilvig Mickelsdatter. Givernes navn er skåret inn nederst på altertavlen – et på hver side. Det samme er årstallet 1664. Da var Hilvig enke, så gaven har blitt gitt etter mannens død.

Altertavlen er utført i barokkens stil og skal være et karakteristisk arbeid for sin tid hva form og innhold angår. Man kjenner ikke hvem som har skåret altertavlen i Hedrum, men det kan være samme mester som har laget altertavlen i Heddal stavkirke i 1667. Treskjæringen regnes som et meget dyktig utført arbeid. Det samme kan neppe sies om altertavlens sentrale maleri. Ansiktene er store og grove, mens kjortlene faller i unaturlige folder. Bak signaturen H.S.B. nederst i høyre hjørne skjuler det seg en ukjent kunstner eller bygdemaler.

Foto av Rubens originale maleri Nattverden, for sammenligningsens skyld.

Maleriet i hovedfeltet er en framstilling av nattverden og en speilvendt kopi av den flamske maler Peter Paul Rubens berømte nattverdsbilde som nå henger i Milano. Alle de tolv apostlene sitter rundt bordet, men Judas vender seg bort fra Kristus og ser på tilskueren. Ved føttene til Judas ligger en hund og gnager på et kjøttbein. Hovedfeltet innrammes av to søylene på hver side. Mellom søylene står to symbolske kvinneskikkelser. Til venstre Troen, med kors og bok, til høyre Håpet, med due og anker. Vingene har nisjer med små figurer. Den venstre peker i en oppslått bok, den høyre løfter hendene i bønn. Det øverste maleriet forestiller oppstandelsen, og vi ser Kristus med seiersfanen stige opp av graven i en sky. På hver side er det symbolske kvinnefigurer. Måteholdet, til venstre med en krukke og et kar, fordi hun skal blande vin med vann. Til høyre Visdommen, med et speil i den ene hånden og en

slange snodd om den andre armen. Ytterst til venstre står apostelen Peter med nøkkelen. På motsatt side finner vi apostelen Johannes med kalken. Denne figuren har også vært tolket som Maria Magdalena med salvekrukken.

Øverst på altertavlen troner Kristus som verdensfrelseren omgitt av engler med palmer i hendene. Han bærer jordkloden med korset i sin ene hånd og løfter den andre til velsignelse.

Kilder: Hedrum kirke, Kirke og menighet i 900 år, Larvik 1960. Hedrum kirke, 950-årsjubileum, Larvik 2010.

Altertavlen i Hedrum kirke. Foto: Kjartan Hauglid.

SUNDBY & TIDEMANSEN

av Jon Severin Sundy

Det hele startet høsten 2012. To gode naboer, Roar og Jon, kom sammen og begynte planleggingen av et begravelsesbyrå. Det var mye som måtte tenkes på og ordnes. Navn, kontorer, utstyr og biler kom på plass utover vinteren 2013 og 2. april i 2013 startet virksomheten i Sundby og Tidemansen begravelsesbyrå. Kontorene etter Haugland og Ekenes i Håkonsgate ble leid, og her ble rommene innredet. Vi gjorde avtaler med leverandører og brukte både tid og penger på markedsføring. Det viktigste var god opplæring, som vi fikk av vår gode rådgiver og mentor. Han hadde arbeidet med dette i over 30 år. Og familie og venner som har stilt opp for oss.

Kontoret i Håkonsgate.

Bårebilene.

Det var med stor ydmykhet vi møtte våre første oppdrag, og med enda større ydmykhet gjør jeg det i dag. Dette å møte mennesker som har mistet en de var så uendelig glad i, er spesielt. Det å kunne få hjelpe til med det praktiske rundt avskjeden, og samtidig være nær, støtte og vise omsorg i disse vonde dagene etter et dødsfall, er givende.

I desember 2015 flyttet vi til Elveveien. Et godt samarbeid med Andersens begravelsesbyrå i Telemark startet. Lokalene her eies av Andersen. En Cadillac bårebil fulgte også med dette samarbeidet. Samt god hjelp, når vi trenger det.

Roar har hatt annet arbeid siden da, men vært med på deling av vakter og hjulpet til ved behov. Han er også med og synger i seremonier av og til. Jeg, Jon, har stått for mye av den daglige driften og hatt full jobb i byrået.

Lokalene våre i Elveveien.

Caddillac bårebil.

Vi har avtaler med gode lokale leverandører på blomster, og bestiller dette i samråd med de pårørende. Sammen finner vi sløyfetekster, og vi står for pyntingen i kirke og kapell. Vi mennesker er forskjellige og det medfører at noen finner litt trøst i det å engasjere seg med planlegging i disse vonde dagene etter et dødsfall, andre orker ikke det.

Vi formidler gravsteiner fra Strandberg stein i Tjølling. Og bestiller innskripsjon og oppussing hvis noen ønsker det. Vi har en liten utstilling her på kontoret, men ofte er det beste en kan gjøre å gå en tur på kirkegården og se om det står steiner der som en liker.

Bårekrans.

Gravsteiner fra Strandberg stein.

Fire og et halvt år etter starten er takknemlighet stikkordet for en oppsummering. Vi ønsker å rette en takk til dere som har vist oss tilliten og brukt oss som byrå. Det er godt å oppleve at vi blir godt mottatt. Jeg er også takknemlig for å kunne ha dette som arbeid. Det er noe spesielt og meningsfylt å kunne være tilstede for noen, det å kunne hjelpe litt, når noen trenger det som mest. Selv om mye av det vi møter er både meningsløst og tragisk, så skal vi være tilstede som støtte og hjelp i vonde dager.

Helt til slutt har jeg lyst til å ta med et lite værns som har fulgt oss fra starten.

Det å savna

Det er eit privilegium å kjenna savn. Vondt, ja og tungt. Men det fortel om ein nærleik som var. Om varme, lys og latter. Det å savna er den andre sida av det å ha fått. Å ikkje kjenna savn, ville vera å aldri ha elska.

Bratlund Mæland

MELØ SANITETSFORENING

av Ingebjørg Amundsen

Vi er en liten forening som fortsatt holder hjulene i gang. Vi har våre møter på Strandly siste mandag i måneden. Medlemmene er flinke til å møte opp. Foreningen ble stiftet i 1940 under Hedrum Sanitetsforening. Den 16. februar 1966 ble foreningene delt og vi gikk videre med navnet Melø Sanitetsforening. En selvstendig forening. Vi hadde en 50-års markering av dette på grøttfesten i juni. Tre av våre eldste medlemmer ble hedret med blomster for sin lange innsats for foreningen. Det vanket også blomster til hele foreningen som takk fra Strandly lokalet.

Aase Allum, Ella Fevang og Ingeborg Høyvik som blir overrakt rosebuketter av Rune Allum, leder i Strandly Velforening.

Vi har hvert år laget fastelavensris og solgt lodder i bygda. Alle er flinke til å støtte opp og vi har gode inntekter av dette. Av overskuddet blir det sendt bidrag til ulike fond som NKS støtter; revmatikersaken, kreft-saken, kvinne medisinsk forskning, barn og unge osv. I mange år hadde vi fotpleie på Strandly. Den ble avvirket for endel år tilbake, men var et populært tiltak. Det blir gitt blomster til de eldre til jul, og vi er med på å arrangere svømming for damer i Kveldehallen hvert vinterhalvår. Dette er et flott tilbud til voksne damer som er glade i å svømme. Vi har det hyggelig og sosialt på våre møter, driver ikke med de helt store prosjektene, men fortsetter videre med pågangsmot og godt humør. **I de små ting frihet. I de store ting enighet. I alle ting kjærlighet.**

KVELDE SANITETSFORENING

av Åsta Herland

Kvelde sanitetsforening har sine møter på Futejordet aktivitetssenter en gang i måneden, som regel på onsdag. I oktober har vi møte den 18. om hjelpemidler i hjemmet. 15.11. har vi tema «Kvinnehelse», og det bør være av stor interesse for alle kvinner, både eldre og yngre. Julemøtet vårt blir den 6.12. med tradisjonelle julesanger og julehistorier. Alle møtene starter kl. 19.00 om ikke annet er annonsert.

Hver mandag kl. 15.00 er det «Kløyvertur» fra Futejordet. Det vil si at de som ønsker, kan bli med på en sosial spaseretur. Det er ikke for de som ønsker å gå fort og langt, men for de som har lyst til å bevege seg sammen med andre. Alle er velkomne!

Fra september har vi i samarbeid med Melø sanitetsforening og Kvelde bygdekvinnelag om bading for damer i Kveldehallen fra kl. 17.30 til kl. 19.00.

Skulle du være så uheldig å få bruk for krykker, så husk at vi har gratis utlån! Du betaler kun et lite depositum. Ragna Bye kan kontaktes på tlf. 33 11 24 97 eller 906 01 669. Trenger du en telefon med store taster kan du få låne det også! Da ringer du Åsta på tlf. 951 79 324. Vi håper å se deg på møtene våre og at du støtter oss i vårt arbeid for nærmiljøet!

HEDRUM MENIGHETSBLAD FYLLER 70 ÅR!

Utdrag fra første utgave, oktober 1947.

Kirken er til moder kåret.

I de tunge årene under okkupasjonen da mange kirker ble lukket og mange prester forvist og menighetene henvist til å klare seg selv, oppdaget vi kirken på nytt, og vi oppdaget hva den er og hva den egentlig betyr for oss.

I Det nye Testament heter kirken: Kristi legeme, "Corpus Christi". Kirken er der hvor Kristus er, Kristus gikk inn i det menneskelige liv - "ordet ble kjød og tok bolig blandt oss" - og han gjorde seg til ett med menneskeslekten. Han er Kristus, d.v.s. hode for sitt legeme og det er kirken. På dette legeme er vi alle lemmer, alt fra dåpen av. (1. Kor. 12.13.) Og ved dåpens side står nattverden. Ved den oppbygger Kristus sitt legeme (1. Kor. 11, 24) - fra Kristus strømmer livet ut til alle lemmer - de som er bunnet sammen i Ham til enhet. (Kor. 10,16 flg.) - Det avgjørende er livsforbindelen med den oppstandne og levende Herre. Og som kirkens Herre gikk inn i det menneskelige liv og delte slektens kår skal hans kirke stå midt i folket og dele kår med det. Der ligger kirkens kall og gjerning under Herrens ledelse. I denne forstann kan det da også tales om at kirken er til moder kåret og alle hennes døtre og sønner, av hver en stand og alder har ansvar for og oppgaver hos sin mor. Som det godt og aktivt viste seg i de vanskelige årene håper vi det også må holde ved og manifestere seg når vi skal oppbygge og videre utbygge alt kirkelig og menighetsmessig arbeide.

"Vi er Guds hus og kirke nu, bygget av levende stener!"

Men som en mor har kirken også ansvar for, kjærlighet til og omsorg for alle sine barn. Kristi kirke er katolsk, d.v.s.: Alminnelig - den er for alle. Det gjelder om kirken som om Guds rike - der er ingen lukket ute, ingen andre enn de som lukker seg selv ute.

Give da Gud, hvor vi skal bo,
alltid når klokkene ringer,
folket må samles i Jesu tro,
der hvor fra oven det klinger:
Verden vet ei, men I meg ser,
alt hva jeg sier, se det skjer!
FRED VÆRE MED EDER ALLE.

R. Selvig.

Slik var første utgaven av Hedrum menighetsblad i 1947.

TIL OMTANKE

Døpte i Hedrum

21.05.2017 Leander Eriksen-Hoverud
21.05.2017 Elena Bjørkås-Johansen
18.06.2017 Cedrik Martinius Malmquist Grønnerød
18.06.2017 Max Rohde Jørgensen
13.08.2017 Ailo-Matheo Johnsen Ludvigsen

Døpte i Hvarnes

05.06.2017 Lloyd Olsen
05.06.2017 Alma Bu Lofstad
05.06.2017 Olander Wirgenes-Gjerden
13.08.2017 William Bøhler Lea

Døpte i Kvelde

04.06.2017 Amalie Fevang Komma
06.08.2017 Johanna Sundet Flikki

Vielser i Hedrum

27.05.2017 Olga Lucia Villegas Arias og Håkon Torsvik
03.06.2017 Åse Marie Stellander og Egil Horve Strøm
10.06.2017 Mona Mathisen og Morten Meidell-Pritzler Hagelund
10.06.2017 Anne Marie Mikkelsen og Stian Hansen Sletsjø
01.07.2017 Karin Arnesen og Ulrik Fjeldbo Clausen
01.07.2017 Lene Kristin Liabø og Ole Marthin Gillebo
07.07.2017 Mariann Eriksen og Kai Kjeldsen
29.07.2017 Evelyn Moe Tveitan og Andre Folkvord
29.07.2017 Solveig Andersen og Espen Allum
05.08.2017 Silje Liverød Gundersen og Ole Martin Løwe

Gravferd i Hedrum

18.05.2017 Otto Arnold Beyer f. 08.06.1928
31.05.2017 Trond Askheimstuen-Svendsen f. 03.06.1981
05.06.2017 Arne Martin Bergene f. 14.01.1938
23.05.2017 Thomas Hellenes f. 03.04.1970
23.06.2017 Leif Steinholt f. 15.05.1923
02.07.2017 Kjell Aasrum f. 26.04.1930
12.07.2017 Margit Fjære f. 26.12.1925

Gravferd i Hvarnes

09.07.2017 Solveig Marie Støvland f. 19.07.1922

Gravferd i Kvelde

22.06.2017 Ragnhild Løvås f. 22.07.1926
13.07.2017 Gudrun Kristine Karlsen f. 25.05.1920
17.07.2017 Ragnar Gjone f. 10.02.1947

Dag i kirkeåret**Tekst****Liturg****Tid****Dato Kirke**

17.09.	Kvelde kirke	11:00	Erlend Woldseth	Mika 6,6-8	15.s.i.tr.tiden
24.09.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Mark 7,31-37	16.s.i.tr.tiden
01.10.	Kvelde kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Joh 11,17-29	17.s.i.tr.tiden
08.10.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Matt 8,14-17	18.s.i.tr.tiden
08.10.	Hvarnes kirke	11:00	Erlend Woldseth	Matt 8,14-17	18.s.i.tr.tiden
15.10.	Kvelde kirke	11:00	Erlend Woldseth	Matt 5,20-26	19.s.i.tr.tiden
22.10.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Hebr 13,1-3	20.s.i.tr.tiden
29.10.	Kvelde kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Luk 13,22-30	Bots- og bededag
05.11.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Matt 5,1-12	Allehelgensdag
05.11.	Hvarnes kirke	18:00	Erlend Woldseth	Matt 5,1-12	Allehelgensdag
12.11.	Kvelde kirke	11:00	Erlend Woldseth	Mark 10,28-31	23.s.i.tr.tiden
19.11.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Lysgudsstjeneste	24.s.i.tr.tiden
26.11.	Kvelde kirke	11:00	Erlend Woldseth	Matt 25,31-46	Siste s. i k.året
03.12.	Hvarnes kirke	11:00	Erlend Woldseth	Matt 21,1,11	1.s. i adv.tiden
03.12.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Matt 21,1,11	1.s. i adv.tiden
10.12.	Kvelde kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Joh 14,1-4	2.s. i adv.tiden